

Smilnosť chudym

Štóż so nad chudym smili,
česći Boha.

Přisłowa Salomona 14,31

Smy žiwi w bohatym kraju. Ženje hišće njeje so ludej tak derje što kaž džensa. Prašenje tuž je, hač mamy chudych w našim kraju. Chudych w našim tak bohatym kraju? Haj, woni tu su. Wosebje w našich wulkoměstach namakamy bědu a nuzu. Serbski lékař Stani Nawka je njedawno dóstał wysoke wuznamjenjenje za swoje skutkowanje mjez chudymi w Hamburgu.

Zwotkel přińdže chudoba w našim kraju? Na to je čezko wotmołwić. Zwjetša budže to drje měšeńca hubjenych wonkownych wobstejnosćow, wšelakich njezbožow a wopačnych wosobinskih rozsudow. Štó móht to w jednotliwym wuslédzić!

Što móžemy konkretnje činić? Nadawk socialneje podpěry za chudych je přewzat stat. Wobydlerjo płaća dawki, přinoški za chorobne kasy a tamne wotedawki, z kotrymiž so chudym w našim kraju pomha. To je wulke wudobyće reformacije. Tehdy žadaše sej Luther załoženje „zhromadneho kašćika“ za kóžde město, z kotrehož dyrbeje so chudym, tym, kiž sej njemóžeja sami pomhać, płaćić podpěra za dostojne žiwjenje. Tak so tež sta. Njehódne prošerstwo so z tym wotstroni. Zhromadny kašćik běše započatk statneje podpěry za chudych. Płaćmy potajkim rady swoje dawki, wšako z tym tež podpěramy chudych a najchudšich w našim kraju.

Tola mamy tež wšelaku chudobu w našim kraju, kotraž so njemóže wot stata z pjenjezami rjadować. Duchowne nuzu su wšelake. Widźimy druhdy wbohich ludźi, kiž sej sami prawje pomhać njemóža.

Wotewrjene wucho a časowe wopory su potom trěbne, zo bychmy pomhali tym, kotřiž sami dale njewědža. Naša lubosć je prašana.

Chudych mamy wosebje w tamnych kónčinach našeje zemje. Njepředstajomna běda knježi we wšelakich krajach Afriki a Azije. Miliony tradaja hlód, nimaja žane wobydlenje a žanu perspektiwu za dostojne žiwjenje. Tež tu móžemy so prašeć, zwotkel to přińdže, zo su wšelake kraje bo-

ludnosť žiwa w nuzy a chudobje – to je akt křescanskeje smilnosće.

W 19. lěstotku su Serbja sylnje wobdželeni byli na misioniskim hibanju. Po tysacach su składowali pjenjezy za wozjewjenje ewangelija w dalokich krajach. Džesatki Serbow dachu so wupósłać do Afriki, Azije a Južneje Ameriki. Mnohe Serbowki wopušćichu domiznu jako mandželske misionarow, zo bychu poboku svojich mandželskich pomhali při rozšěrjenju Božeho kralestwa na wotležanych misioniskich stacijach. Na třoch polach spytachu misionarajo ludžom pomhać: wozjewjenje ewangelija, strowotnistwo a šulstwo. Z wulkej podpěru wěriwych w domiznje twarjachu so cyrkwy, chorobne stacije a šule. To běše konkretna pomoc za chudych, kotraž ma swoje wuskutki hač do džensnišeho. Džěło misionarow je so w zańdženych lětdžesatkach kritizowało jako podpěra kolonialneje politiki Němskeje. To pak njebě prawje. Hišće džensa su misionarajo Ochranowskeje wosady a Lipšćanskeho misionstwa pola křescanow w Tansaniji, w Indiskej abo w Surinamje w dobrym



Džěci w Tansaniji, hdžež Budyski cyrkwinski wokrjes partnersku cyrkej skutkownje podpěruje

Foto: archiw PB

hate, druge zaso tak chude. Tola wažniše hač pytanje za přičinami je konkretna pomoc tym, kiž su chudzi, přetož biblija nas napomina, zo bychmy so smilili nad tym, kiž je žiwy w chudobje.

Što pak móžemy činić přećiwo chudobje w swěće? Jenož mało by pomhało, hdyž bychmy swoje zbytnje wěcy wozyli do chudych krajow. Tež pjenjezy same hišće njepomhaja. Měšnik w Africe je jónu prajił: „Njepósćelće nam pjenjezy, ale pósćelće nam ludźi.“ Wón běše měnjenja, zo so pjenjezy tola zaso zhubja we wšelakich kanalach a skónčnje jenož temu dopomhaja, zo so bohaći w Třećim swěće hišće bóle wobohaća. Póslać ludźi do krajow, hdžež je

pomjatku. Tam, hdžež su woni skutkowali, je so chudoba bóle pominyła hač w tamnych kónčinach.

Tež džensa spyta cyrkej ludžom w chudych krajach pomhać. Hody zběramy za akciju „Chlěb za swět“. Budyski cyrkwinski wokrjes podpěra partnersku cyrkej w Tansaniji. Swójba Henčlec z Mješic je šta do Jemena, zo by w Saada pomhała při hladanju chorych. Pomoc k samopomocy reka džensniše hesło. Njeh Bóh Knjez nam spožči fantaziju a lubosć, zo bychmy widželi nuzu a chudobu w našim kraju a w swěće. Njeh nam da smilnosť do wutroby, zo bychmy jim rady pomhali a tak skutkowali k jeho česći. **Jan Malink**

Kak derje znaješ biblisku stawiznu wo Cacheju?

Nakřižuj prawu sadu! Na kóncu wučitaš z pismikow wuhódanske słowo. Wone ma wězo tež něšto z tutej stawiznu činić. Ale što?

Stawiznu wo Cacheju namakaš w bibliji pola

- (c) Marka 19, 1–10.
- (z) Mateja 19, 1–10.
- (š) Lukaša 19, 1–10.

Cachej džětaše jako

- (a) blidar.
- (t) cłownik.
- (b) wojak.

Jezus zetka Cacheja w měsće

- (y) Jericho.
- (o) Jerusalem.
- (ž) Nacaret.

Cachej chcyše rady Jezusa widžeć. Dokelž bě mafeje postawy, zalěze za to na

- (ž) palmu.
- (p) dub.
- (r) lěsny figowc.

Jezus wopyta Cacheja. Kak někotři ludžo na to reagowachu?

- (e) Su so za Cacheja wjeselili.
- (i) Su so mjerzali, dokelž bě Jezus runje „hrěšnika“ Cacheja wopytał.
- (y) Su wo durje klepali, dokelž chcychu sobu swječić.

Beata Richterowa

Wuhódanje z januarskeho čisła:

Štóz je hódančko w januarskim čisle prawje wuhódat, je móht čitač heslo na lěto 2011:

Njedaj so přewinyć wot złeho, ale přewiń zle z dobrym.



Serbski kubłanski dzeń

Lětuši Serbski kubłanski dzeń wotměje so wutoru, 15. februara, na Michalskej farje w Budyšinje. Sčěhowacy program je předwidžany:

- 9.30 hodž. kemše na farje
- 10.30 hodž. Handrij Wirth: Wjerski lěta 2010, filmowy přednošk
- 11.30 hodž. Nowe Spěwarske
- 12.00 hodž. wobjed
- 13.00 hodž. sup. Jan Malink: Jan Kilian a wojowanje wo křesćansku šulu
- 14.30 hodž. kofej
- 15.00 hodž. zakónčenje

Wšelakich terminowych čězow dla dyrbi so kubłanski dzeń wutoru wotměć.

Bukečanska bjesada

Přichodna Bukečanska bjesada wotměje so štwórtk, 17. februara, we 18.30 hodž. we wosadnym domje při Bukečanskej farje. Wšitcy, kotřiž chcedža serbsce wuknyć a so w serbskim rěčenju zwučować, su wutrobnje witani.

Wjac hač naspomnjenja hódna ...

... je kniha „Busgeschichten“, před dlěšim časom w Bukecach předstajena. Kniha wobjednawa we hłownym pomocnu misiju Gerata Korjeńka, Serba, diplomoweho ratarja, w Kaliningradskim wobwodze Ruskeje federacije, bywšej Rańšej Pruskej. W nadawku CSB Miłočicy poradžowaše a podpěrowaše wón 10 lět dolho přechod tamnišich ratarjow do samostatneho priwatneho hospodarstwa. Wot lěta 2001



do lěta 2007 organizowaše a přewodžowaše turistiske busowe jězby do Kaliningradskoho wobwoda. W busu sej wo wšem móžnym powědach – z toho a z dožiwjenjow na městnje nasta kniha, profesionelnje lektorizowana a wuhotowana, z fotami a z přinoškami šěsć awtorow, z hłownym podžělom dweju Serbow.

Mój přeni začičš je: Wšo móžne změšane, ale zajimawe, wotpředka hač dozady. Zamóžu sej wobraz stworić, z toho, štož sym linku po lince čitał. Runje tak mi zeschadžachu mysle z toho, štož mjez linkami wučitach. Změšane su rozprawy, protokole, stawizniske reminiscency a komentary. Gerat Korjeńk je šefprotokolant. Wěrju jeho wopisowanjam hospodarskeho a socialneho položena ludnosće. Wón

je zapisowar faktow. Wěrju jeho husto dyrdomdejskim pučowanjskim rozprawam – kak a kelko razow je hrancy přewiny! Nětk wěm, w čejim nadawku je do bywšich rańšopruskich stron jězdził, što je tam chcył a što je na kóncu z toho wuskočiło. Suche protokole z ličbami a faktami – za mnje čím lěpje, dokelž přez to informatiwně!

Hnydom za Korjeńkom sčěhuje hnujaca rozprawa serbskeho

bura Kurta Latki z jeho młodych lět. A jeho miniaturu wo Elvirje z črjody wjelčich džěči mam za literaturu na wysokim schodženku. Knjeni Schulz-Semrau, pochadzaca z Königsberga, za čas NDR do centka na literarnym instituće w Lipsku, je nam studentam hižo 1975 wo tym powědała a po politiskim přewróće wo tym pisała. Sam sym wo wjelčich džěčoch w lěće 1973 w Litawskej słyšał. Přez dr. Mětska (wón je był člon towarstwa NDR-Litawska) na uniwersiće we Vilniusiu sym so do rozmožy dóstał z přemim sekretarom KPSS, komunistiskeje strony Litawskeje, kotryž mi tehdy powědaše: Stalin je chcył Rańšu Prusku k Litawskej připowěsnyć. Naši wědomostnicy běchu hižo na karće za kóžde město a kóždu wjes litaw-

ske pomjenowanje zapisali. Ale ja sym prajil: Na žadyn pad! My změjemy nuzu, Litawsku litawsku wobchowac!

Nadrobnje słyšał sym tež wo padze Königsberga, tutej infernaliskej katastrofje, z powědanja wočiswědkow, wot Bukojnjanskeho wuja a runje tak wot bura Mjerle ze Słónkec. Jeho rozprawa wo tym namaka so w knize „Što wot nas wostanje?“. Sym na swoje woči widzał ruski Kaliningrad, wojske město, po pjeclětnje pjerestrojce. Zaso katastrofa! Sym w tutej tematicke žiwje, tež w tematicke Wolgaskich Němcow, kotřiž spytachu so zasydlíc w bywšej Rańšej Pruskej. W najmłodšej zaštosći sym sej wobhladał litawske, pólske, běłoruske, tež ukrainske pola. Sym widzał rozdžěle. A sym dožiwił natwar a rozrost Kaliningrada džensa – rozmach kaž nihdže druhdže w Ruskej, praja Rusojo. Ale widžu tež w Kaliningradskim kraju wulke přestrije-nje pustych polow, kiž su mjeztym z kerčinu zarosćene. Na tym so tež njebudže ničo změnić, dołhož je pólske abo danske swinjo a běłoruske mloko tuńše hač Kaliningradske.

A z tym smy zaso pola Gerata Korjeńka. Sym so při čitanju prašał, kak je wón jako diplomowy ratar z nazhonjenjemi lětdžesatkow dóšo k maksimje: Statok z polsta hektarami ma so stać ze stołpom ruskeho ratarstwa! Tola runje tohodla, dokelž nje-móžu wšemu přihłosować, je mi kniha wjele dała, na příklad tež to: Kak čězko je za čłowjeka swój wid rozšěrjeć a swoje měnjenje jenož trochu změnić. Praju sej: Njezabudž, hdyž knihu pisaš a hdyž knihu čitaš: Dži do njej' nutř a přińdž hinaši zaso won! Ja sym wo něšto hinaši wušoł.

Křesćan Krawc

Wo Hawštyneć Mari a žiwjenju na serbskej wsy

Za woknami šerjachu wětřík hólcy. Hdys a hdys so sněžeše. Připołdński měř so po chěži rozlehny a mějach chwile, so z knihu za kachle sydnyć. Běch sebi za tute zymske popołdne nowu knihu Elki Nagel „Hawštyneć Marja“ wupytała.

Je to historisko-kriminalne powědančko wo młodej žónskej z Łazu. Hraje tam kónc 18. lětstotka, a tak je tež stawizna Łazowskeho zběžka do powědančka splećena. Hawštyneć Marja je džowka robočana a jako tajka nje smě so wudać, chibazo knježk ju někomu da. Zeznaje młodeho wojaka a bórže wočakuje wot njeho džěčo, štož pak zataji. Je wobskoržena, zo je tute swoje nowonarodžene džěčo moriła.

Awtorka je powědančko na zakładze realneho podawka spisała. Akty a dokumenty, kotraž su so nam wo tutym zdžerželi, je Elke Nagel wušiknje do teksta zapletła. Tak namakamy w knize wujimki ze sudniskich aktow, cyrkwinskih knihow a hamtskich wozjewjenjow tehdyšeho časa. Z tutych wšelakich podložkow-perspektiwow zblíži so awtorka historiskemu podawkej a spyta jón rekonstruować.

Knih je w nowembur lěta 2009 němsce a nazymu 2010 serbsce w Ludowym nakładnistwje Domowina wušła. Přeložk je Pětr Thiemann wumělsce wobstaral. Při tym je na wšelake wosebitosće ewangeliske řeče džywať a ertnu řeč jara derje napodobniť. Tak so mi jako čitarce zdžěla zdawaše, kaž zo bych hromadze z wjesnjanimi w korčmje za blidom sedžala a tam by něchtó cytu podawiznu powědať. Tuta žiwa řeč polěkuje čitanju, tak zo so popołdne za kachlemi spěšnje ke kóncěj chileše a mějach knihu nimale wučitanu.

Wosud Marje Hawštyneć jima, serbski wjesny swět kónc 18. lětstotka je žiwje rysowany a wosoby wabja do rozestajenja. Wobraz Fryca Latki na wobalce (Wjes za bržami) atmosferu powědančka špiheluje a zhusći.

Wječor na konopeju poslednje linki dočitam. Chwilu tam hišće sedžo wostanu. Prašenja a mysle, kotraž je lektura we mni zbudžiła, mi hišće we hłowje chodža. Dwójce je mi wuprajenje „A wěra stwori wěrnosć samo ze lžě“ (str. 76 a podobnje str. 124) nadpadnyło. Što pak chce nam awtorka z tym prajić? A hač je prawdžepodobne, zo su Hawštynećy před wjac 200 lětami tak myslili?

Zadžywať je mje wosebje repertoire figurow. Hłowni akterjo zdadža so mi, kaž zo bych runu smuhu z wobrazu Měrcina Nowaka-Njehorńskeho abo ze šulskich knihow socialistiskeho časa wuskočili. Su to „tołstobrjuchaty“ knježk Wolf von Musch-



witz (str. 38), na suchoćinu schorjeny wjesny wučer a běłowłosaty němski farar-serbowžračk. Wot tehole knježka „z čerwjenojtm mjezwočom“ (str. 38), „hrubym wašnjom a tupym rozumom“ (str. 33) sej Łazowčeno ničo dobreho njewočakuja. Farar Fuhrmann, kotryž měni, zo su Serbja „primitiwni, lěniwi, njepowučomni, přiwerkojci a padušni“ (str. 41), ma strach před wšěm nowym, poslušnje wón rozkazy cyrkwinskeje a swětneje wyšnosće spjelni. Boji so knježka von Muschwitz, a tuž jemu stajnje po hubje řeči, za swoje serbske stadło pak so njezasadzi. Wučer Richter so spočatnje hišće za Serbow hori, zwrěšći pak na svojich idealach a zhórknje. Džeň a krućišo nětkle napřečo wjesnjanim wustupuje, mějo seje sameho za jeničkeho sprawneho. Wuklukowany serbski robočanski lud je w naiwnej ludowej pobožnosći žiwy, čitać a pisac lědma što móže. Mužjo su pičkojo a bičkojo, a žony maja so jim stajnje podwolić.

Wobraz serbskeje zańdženosće před něšto wjac hač lětstotkomaj, kotryž nam Elke Nagel w knize rysuje, realice tehdyšeho časa njewotpowěduje. Tak znajemy tójšto lužiskich knježkow, kotřiž priwisowachu rozswětlerskim a pietistiskim idejam abo džeržachu so k Ochranowskim kruham a so na zakładze tajkeho křescansko-humanistiskeho zmyslenja za svojich poddanych, wosebje pak za Serbow, zasadžowachu. Knježkojo twarjachu nowe šule, darowachu šćedriwje pjenjezy za čišć serbskich knihow a kupowachu je na kóncu zdžěla sami, zo bychy je mjez svojimi poddanymi rozdžělili. Znajemy tež wjele němskich fararjow, kotřiž bjezporočnje serbsce nawuknychy, w serbskej řeči pisachu a basnjachu, Serbam z lubosću předowachu a jim poboku stejachu. To samsne smě so tež wo wjesnych wučerjach we Lužicy prajić.

A primitiwny serbski wjesny lud? Tón njezetkawaše so jenož w korčmach na piwo, ale tež w domach k nutrnosćam. Wot spočatka 18. lětstotka hromadžachu so pobožni Serbja sami abo pod nawodom fararja abo wučerja, zo bychy zhromadnje w Swjatym pismje čitali, kěrluš spěwali a so modlili. Tak njenawuknychy jenož serbsce čitać, ale rozestajachu so tež dokładnje ze swojej wěru. A runje na proze mjez 18. a 19. lětstotkom wuńdžechu

z tutych pobožnych kruhow přeni nam znaći serbscy ludowi basnicy, kaž je to hižo w svojim času znaty serbski slědžer Ota Wićaz zwěsćiť. Tak njeje prawje, kaž to Elke Nagel čini, řečec wo njekubłanej wjesnej ludnosći a jeje primitiwnej wěrje. Džensa wěmy, zo šerjachu wosebje rozswětlerjo tutón předsudk wo hłupych a naiwnych wjesnjanim, njewožo sebi hłuboke nazhońjenja a wosebitu wědu wjesneje ludnosće.

Tež nowše slědženja naš stawizniski wobraz wobohačaja a koriguja. Nastupajo wjesne žiwjenje we 18. lětstotku njesudži so hižo tak surowje wo robočanstwje. Tute njebě zdawna wšudze tak krute, kaž spytachu to za socialistiski čas dopokazać. Samo wo dobrych stronach tuteho knjejtwa so džensa řeči. Njebě to přeco napřećiwk mjez mócnym knježkom a wuklukowanym ludom, ale komplikowany system mjezsobnych wotwisnosćow, w kotrymž měješe kóždy swoje nadawki spjelnić. A dokelž je so tutón system přez lětstotki wostať, njeje drje najšpatniši byť. Tež na Łazowski zběžk so džensa z hinašeje perspektiwje hlada. Wjesnenjo njewojowachu za někajki nowy towaršnostny porjad a wjac prawow. Ně, jich žadanje bě zdžerženje stareho porjada! Swjedžen Marje připowědanja měješe kaž zdawna sem dale swobodny džěň wostać.

Kajke su wobstajnosće tehdom we Łazu za čas Hawštyneć Marje woprawdže byli, je ćežko prajić bjez dokładnišich přepytowanjow. Bych sej pak přať, zo wobraz wo lužiskich stawiznach njeby tajki klišejowy wostať, ale zo by so bjez někajkich předsudkow dale slědžiło wo serbskej zańdženosći. Potom so wěsće ke knježkej-junkerej, fararjej-serbowžračkej a bjezmócnemu wučerjej dalje figury w našich wučbnicach, w literaturje a w našim wědomju přidružaja. **Lubina Malinkowa**



Z wobrazami kaž tutym je Měrcin Nowak-Njehorński wobraz wo položenju serbskich wjesnjanimow we 18. lětstotku šeriť.
Repro: Serbski muzej

Pola Herty w Janecach

So z wokenkami Bože slónčko směje
do stwički Herty Wićazoweje,
sej wobhladuje běle kryte blido,
na blidže smjetank, polnu cokoricu
a rjane kofejowe nopaški,
kiž, swoje kwasne dary, Herta zrědka
na wulkim jenož trjeba swjedzenju.
A z blida hlada slónco na polcu,
hdžež róžojtych rjad talerjow so krasni,
a cynowe so blyšća karany,
hdžež we kućiku leži biblija
a na njej rozložene modlarske,
we kotrychž Herta wšědnje swěru čita,
wšak „Domjacy“ to „wołtar“, kotryž swojim
je Serbam farar Imiš z wěry twaril.
Hdyž Bože slónco swěrnju Hertu widzi,
jej hladzi jejne běle čestne włosy
a wobličo te lube, faldate.

A z woknom Herta na puć Hodžijski,
hač hosćo přinđu, njesćerpliwje hlada.

Je časnik tola runje štyri wotbil
a jejny knjez był přeco cyle zdypkom.

So kofej pari. Napjekla je plincy,
kaž wuknyla wot knjenje fararki,
kotrejž je služila přez dźesać lět.
„Ach, zo je knjeni hižo wumrěla,
ta luba droha, přeco přecelnuwa,
kiž wšitkim Serbam běše z jandželom,
a wostajila knjeza sameho
w lětach wysokich a brašniowych.“

Jej po wobliču sylzička so roni.

Po stwičke, posypanej z běłym pěskom,
so rozhladuju chodzi, hač tež wšitko
je w dobrym porjedže. Na konopeju
přez zawkaj z ruku hišće jónu trěje,
na scěnje wobraz mandželskeho zruna,
kiž dawno hižo je na prawdže Božej,
a kóčku čisnje hněwnje ze stólca.

Po puću hłosy. „Hižo džeja!“ Herta
njemalo rozbudžena z radosću
a třepotajo z ruku trošinko
nětk wita, wustupiwiši z durjemi,

Herta Wićazowa w Janecach –

Na Hertu Wićazowu w Janecach džensa njeby nchtó wjac spomnił, njeby-li so jeje žiwjenski puć křižował z wuznamnymaj Serbomaj, z fararjom Jaroměrom Hendrichom Imišom a z wučencem Otu Wićazom. Pola přenjeho je wjele lět na Hodžijskej farje služila, wón wosta jej čas žiwjenja „jejny knjez“. Z druhim so najskeje jenož jónu w žiwjenju zetka. Wón poby raz jako młody student pola njeje na kofeju a jej z basnju „Pola Herty w Janecach“ literarny pomnik staji. Štó pak bě tuta jednora serbska žona? Někotre skromne wozjewjenja w Serbskich Nowinach a Hodžijske cyrkwiske knihy daja nam trochu dohlada do jeje žiwjenja.

Herta Wićazowa narodži so 27. meje 1831 jako Herta Kralec w Počaplicach. Wona bě sedme džećo swojeju staršeju Michała Krala a Marje rodž. Jaworkec. Nan bě mały žiwnosćer w Počaplicach w Hodžijskej wosadže, mać pochadžeše z Wulkeho Wosyka w susodnej Hornjowujězdžanskej wosadže. Dwaj dnjej stara bu Herta dnja 29. meje w Hodžijskim Božim domje wukřćena. Třo jej při tym kmótrach: Pětr Kral, najenk zahrodniškeje žiwnosće w Pallowje, Haňža Bjaršowa, mandželska mlynka Jurja Bjarša, kiž měješe mlyn w Spytacach wotnajaty, a Hana Abrahamec, najstarša džowka bura Jana Abrahama we Wulkim Wosyku. Herta bu serbsce wukřćena wot jedneho z tehdyšeju Hodžijskeju duchowneju, pak wot fararja Kubaša abo wot diakona Rädya. Hinak hač bě to tehdy hustodosć z wašnjom, dósta wona jenož jedne předmjeno, Herta. (Hodžijske cyrkwiske knihy „Getaufte Wenden“, č. 35/1831)

měsacow młody Jan Wjela, pozdžišo znaty jako Radyserb. Poslednje tři lěta skónčnje chodžeše Herta k wučerjej Handrijej Wujancej, kiž bě tu wot lěta 1842 přistajeny. Wona njeslušeše k najlěpšim šulerkam, jeje wukony na kóncu šulskeho časa hódnočachu so z predikatom „dosahace“ („hinreichend“). Poslednje dwě a poľ lěta chodžeše přidatnje na paćerje. Palmarum 1845 bu potom hromadže z dźesatkami dalších serbskich paćerskich džeći w Hodžijskim Božim domje konfirměrowana. Tehdy w Hodžiju serbske holcy hišće samozrozumliwje w serbskej drasće na konfirmaciju džěchu, tuž wěsće tež Herta ze swojimi towarškami. (Hodžijske cyrkwiske knihy paćerskich džeći, č. 40/1845, „Wendische Mädchen“)

Što je Herta w přenich lětach po wuchodzenju šule činiła, nam njeje znate. Najskeje je po wašnju tehdyšeho časa pak něhdže na službu ćahnyla pak doma na žiwnosći pomhała. Herta so w młodych



Skupina Serbowkow z Hodžijskim fararjom Jaroměrom Hendrichom Imišom. Wobraz nasto po wšěm zdaću skladnostnje 800lětneho jubileja wettinskeho rodu 1889 w Drježdžanach. K lěwicy fararja Imiša sedzi Herta Wićazowa z Janec.

Repro: Serbski kulturny archiw

Hdyž bě wotpowědnu starobu docpěła, zastupi Herta do šule w susodnych Chanecach. Šulske twarjenje, ležace na kromje wsy, bě cyle nowe, hakle w lěće 1836 bě so tu wučba zahajiła. Herta chodžeše sydom lět do šule a měješe w tym času třoch wučerjow. Přeni bě Handrij Ryćer, kiž hižo 1841 w starobje třiceći lět zemřě. Po jeho smjerći wupomha w šuli něšto

lětach njewuda. Tuž bě za nju zbožo, zo namaka po něšto lětach přistajenje jako služowna na Hodžijskej farje. Tam služeše wurjadnej fararjec swójbje: Mili a Jaroměrej Hendrichej Imišej a jeju synomaj Janej a Marćinej. Zezna wosebity duch tuteho domu, kiž bě kaž lědma žadyn druhu w Serbach zdobom pobožny, byrgarski a serbski. ⇒

pobožna a darniwa Serbowka

⇒ Dohromady 21 lět (jenož „přez džesac lět“ měni Ota Wićaz w swojej basni) je Herta Kralec na Hodžijskej farje služiła, doniž so tola hišće njewuda. 21. septembra 1874 zmandželi so z Janom Wićazom, zwudowjenym žiwnosćerjom z Janec. Jej bě tehdy 43, jemu 56 lět. Z přenjeho mandželstwa Jan Wićaz džěci njeměješe a tež z druhého žane njewuńdžechu. Trinaće lět mandželskaj hromadže na žiwnosći w Janecach hospodarještaj, doniž Jan Wićaz 25. awgusta 1887 w starobje 69 lět na rak žoŕdka njezemrě. Wón bu w Hodžiju chowany. (Hodžijske cyrkwinske knihi zemrětych, č. 63/1887)

Po tym bě Herta Wićazowa hišće 23 lět jako wudowa w Janecach žiwa. Kak je z přiběracej starobu a bjez potomnistwa žiwnosć wobstarac móhła, njewěmy. Wěsty zwisk je wobchowala k Hodžijskej fararjec swójbje. Tak wuhladamy ju hromadže z fararjom Imišom a dalšimi serbskimi žonami a holcami na rjanym foće. Tutemu wobrazej mamy so džakować, zo wo Herce Wićazowej njemóžemy jenož čitać, ale zo ju tež po wobliču zeznajemy. Na foće zabjerje wona čestne město, sedžo k lěwicy fararja Imiša. Wobraz nastajnskerje w juniju 1889 w Drježdžanach. Tehdy so w sakskej stolicy 800lětny jubilej kralowskeho rodu Wettinow wulcyšnje swjećeše a farar Imiš bě jako serbski podžěl za swjedženski čah zestajił wulki serbski jěcharski a kwasny čah z dohromady 260 wobdžělnikami ze sakskich ewangelskich a katolskich wosadow. Po swojim wuspěšnym wobdžělenju na jubileju dachu so wšitcy hišće w Drježdžanach w skupinach abo tež sami w swojich rjaných serbskich drastach fotografować.

Tehorunja přez fararja Imiša poby něšto lět pozdžišo Ota Wićaz na wopyće pola Herty Wićazoweje. Wón studowaše tehdy teologiju a wobdžěli so hromadže z druhimi serbskimi bohosłowcami w prózdniach na štyritydženskim serbskim předarskim seminarje pola fararja Imiša w Hodžiju. Wopyt „pola Herty w Janecach“ wosta jemu čas žiwjenja njezapomnity, tak zo móžeše jón hišće lětdžesatki pozdžišo w swojich „Hodžijskich idylach“ žiwje wopisować. Wón reči wo rozbudzenosći hosćičelki nad wosobnym wopytom a wo jeje hospodliwosći, kiž bě tak wutrobta kaž „w domje Marty w Bethaniji“. W stwičce napadnje polca z rjadom pisanych talerjow, w rózku ležitej serbska biblija a modlerske k wšědnemu wužiwanju, blido je kryte z najlěpšim serwowim, kiž so w kamorje namaka, a špundowanje je swjedžensce posypane z běłym pěskom – woprawdžita idyla. W basni naspomnjeny delnjoserbski towarš, kotrehož Herta Wićazowa wosebje wutrobnje do swojeho domu wita, je pozdžiši znaty farar Bogumił



Herta Wićazowa (1831–1911)

Šwjela. Tutón w basni wopisany wopyt wotmě so najskerje w septembru 1895, čehoždla so tež wospjet žarujó na njeboh Milu Imišowu spomni, kotraž bě w februaru 1895 wumrěta.

Na kóncu swojeho žiwjenja wopokaza so Herta Wićazowa jako jara darniwa za cyrkwinske a serbske naležnosće. Hižo lěta do swojeje smjerće dari tójšto domjaceje nadoby Serbskemu muzejeju w Budyšinje. Hdyž zemrě, wotkaza nahladne sumy, snadź samo swoje cyłe pjenježne zamóženje, dobročelskim zaměram: 2 100 hriwnow Hodžijskej cyrkwi, 600 hriwnow Maćicy Serbskej, 600 hriwnow Towarstwu pomocy za studowacych Serbow a 300 hriwnow Serbskemu ewangelskemu knihownemu towarstwu. (Serbske Nowiny 22.4.1911 a 6.1.1912)

Poslednje žiwjenske lěta čerpješe Herta Wićazowa na wić. Wona zemrě před sto lětami, dnja 22. februara 1911, nimale 80 lět stara doma w Janecach. 25. februara ju na Hodžijskim kěrchowje ze serbskimi wobradami a serbskim předowanjom chowachu. (Hodžijske cyrkwinske knihi zemrětych, č. 10/1911) Tež Serbske Nowiny z krotkeje powěsću na jeje smjerć spomnichu pisajo, zo bě wona „dobra Serbowka“, kiž „bě swojeje cyrkwi a swojeje serbskej reči z cyłej wutrobu přichilena“. (Serbske Nowiny 25.2.1911)

Row Herty Wićazoweje na Hodžijskim kěrchowje džensa podarmo pytaš. Hač jeje statok w Janecach hišće steji, njeje znate. Dokelž je bjez potomnistwa zemrěta, je drje statok po jeje smjerći přešoł do cuzych rukow. Džensa so w Janecach hižo nchtó dopomni njewě, zo bychu tu hdy někajcy Wićazecy bydlili. Tuž njech su tute rjadki małe spomnjeće na jednoru, pobožnu a darniwu Serbowku Hertu Wićazowu z Janec. **Trudla Malinkowa**

*swojeho knjeza ze studentami,
kiž džensa k njej su přišli na wopyt.
Knjez doktor bohosłowstwa farar Imiš chce
jich zeznamić ze sprawnej Serbowku.*

*„Sy, moja luba Herta, dosć tež pjekła,
zo najěsć so studenća zamóža?“*

*Smy šesćo, přiwjedu ći noweho,
tón k nam je přišoł z Delnjeje Łužicy.“*

„Ow, jeno zo ma serbsku wutrobu.“

*„Tu ma po nanje a po maćeri,
a předować tež serbsce hižo chce.“*

*Tuž Herta, přistupiwiš k młodźencej,
jom' zawda ruku z čichim posměwkom:*

„Wy, luby knježe, z Boha witaće!“

Hdyž zesydali su so za blido,

jim Herta naliwa a nanosy,

z lubosću služi knjezej swojemu,

a přeco zaso kaza, porjedža.

Knjez farar kaza jim, jich namołuja:

„Wy knježa, njehladajće kazanja,

za to pak jědže! Moja Herta rada

was wšitkich pobosćuje, zbožowna,

zo swěrných synow serbski narod ma,

kiž Bohu služić chcedža na klětce.“

„Sym wšitko zwarila a zhotowila,

kaž njeboh knjeni rad to měješe“,

job' Herta z pokornosću přetorbny,

wón z džakom hnuty na nju pobladny.

Hdyž so studenća běchu najědli,

knjez farar Hertu lubje přeprosny:

„Nětk, moja luba Herta, sydn so k nam,

zo z nami hromadže by wužiła.“

Ju přecelnuje na stólc nuzuje,

a sam jej naliwa a podawa,

kaž wašnje to na brodach zemjanskich,

a jako byla Herta z knjenju wosebnej.

„Nětk, luba Herta, powědajmy sej!“

A wšitkim běše, jako bylo to

w domje Marty we Bethaniji.

Ota Wićaz

Hodžijske idyle, Stollberg 1934,

str. 12–14

Serbski wosadny zwjazk wuradźował

Po zwučenym wašnju wotmě so w januarje zwjazkowa zhromadźizna Serbskeho wosadneho zwjazka. 20 členow z 13 wosadow zeńdže so sobotu, 22. januara 2011, w Mnišej bašće pódla Michatskeje fary w Budyšinje.

Bože słowo serbsce dale dawać

Na spočatku wuradźowanja steješe nutrosć, kotraž zahaji so ze zhromadnym kěrlušom „Ow kralo česće wšeje“. Hesto na tutón dzeń steješe w 37. psalmje: „Knjez lubuje prawo.“ Serbski superintendent Jan Malink rozpominaše w swoich słowach, zo lubuje Bóh Knjez žiwjenje po zakonjach, po prawje w stwórbje a mjez ludźimi. Bóh chce, zo bychmy na etisce wysokim niwowje živi byli, dźiwali na to, štož je wěrne, štož je čestne, štož je prawe, póccíwne a chwalobne, kaž we wučbnym słowje za tutón dzeń rěka. Spytajmy, směr za dobrým tež w serbskim žiwjenju wobchować a so měć po nadawku, kotryž smy wot Boha a wot našich prjedownikow dóstali: Bože słowo w serbskej rěči dale dawać.

Serbske wosadne žiwjenje 2010

Superintendent Malink móžeše wo bohatym serbskim wosadnym žiwjenju w dwurěčnych wosadach Ewangelsko-lutherskeje krajnjeje cyrkwy Sakska rozprawać. W léce 2010 wotmě so 23 serbskich kemšow, a to w Budyšinje, Poršicach, Budyšinku, Njeswaćidle a w Rakecach. W Bukecach, Malešecach, Wuježku, Minakale, w Drježdžanach a Slepom zeńdžechu so wěriwi k cytkownje 15 wosadnym popo-

dnjam. Wjerški léta běchu Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń w Budyšinje, dworowy swjedžen we Wuježku, kotryž Krygarjec swójba swěru organizuje, serbski swjedžen we Wojerecach a jězba ze Serbskim busom do Grabina. Prawidłownje wuchadžeše časopis Pomhaj Bóh. Loni wuńdžechu znowa Ochranowske hesła a jako wosebity wjeršk nowe „Spěwarske za ewangelskich Serbow“. Wone su so jara derje přiwzali. Wosebite wudaće w kožanej wjazbje je hižo wupředate.

Wosebje zajimawy dyk rozprawy bě tón wo džele z němskimi sympatizantami Serbow. W diskusiji so zwěšći, zo rosće w dwurěčnych wosadach zajim za serbske naležnosće. Často maja tam mało składnosće serbsce rěčeć. Mato Krygar z Wuježka powědaše wo Bukečanskej bjesdaže, na kotruž so zajimcy zetkawaja, zo bychu so w serbsčiny wukmanjeli. Radšo wšak bychu kurs serbsčiny dale wjedli, za kotryž pytaja wučerja. Podobne iniciativy su w Rakecach. Nowy člen Serbskeho wosadneho zwjazka, dr. Günter Holder z Rakec, słuša sam k tym, kotřiž serbsce wuknu. W Rakecach chcedža zhromadnje z katolskimi wěriwymi serbske džěćace kemše organizować.

Předewzaća za léto 2011

Léto 2011 změje někotre wjerški za ewangelskich Serbow. Njedźelu, 8. meje 2011, budže w Michatskej cyrkwi serbska konfirmacija. Wot štyrjoch paćerskich džěći stej dvě maćernorěčne holcy a dvě stej přez Witaj-wučbu jara derje serbsce nawuknyłoj. Wot 1. do 5. junija wotměje so w Drježdžanach ewangelski cyrkwinski

dzeń. Na nim chcemy so aktiwnje wobdželić. Z wosebitymaj stejišcomaj budu Wajerowscy a Slepjanscy Serbj na Dróze Třoch kralow zastupjeni. Na Wikach móžnosćow w Drježdžanskim Ostragehege wobdželi so Serbske ewangelske towarstwo. Za wobsadku pyta wone hišće zajimcow. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń wotměje so 2. a 3. julija w Slepom. Dalši wjeršk budže nazymu ze spominanjom na 200. narodniny Jana Kiliana. Planowane su wědomostna konferenca Serbskeho instituta a Maćicy Serbskeje, kulturny program a poswjećenje pomnika w Kotecach kaž tež trojročne serbsko-němsko-jendželske swjedženske kemše we Wukrančicach.

Wurunane financy

Na diskusiji wo hospodarskim planje 2011 bě knjeni Fischer přitomna. Wona nawjeduje kasowy zarjad cyrkwinskeju wobwodow Žitawa/Lubij a Budyšin/Kamjenc, kiž ma swoje sydo w Budyšinje w Lutherowym domje na Hošic hasy. Kasowa centrala rjaduje nětko tež financy Serbskeho wosadneho zwjazka. Předstajeny hospodarski plan 2011 je wurunany. Serbski wosadny zwjazk jemu jednohlósny přihłoso- waše. Wón so tež za to wupraji, CD z kěrlušemi Jana Kiliana financelnje podpěrać.

Našu zwjazkowu zhromadźiznu zakončichmy z kěrlušom „Jezu prjedy dži“. Prjedy hač so pozbudženi a posylnjeni w svojim džěle za ewangelske Serbstwo rozeńdžechmy, nas Měrcin Wirth wšitkich sфотографowa. Tu na delnim wobrazu smy.

Marka Maćijowa



Sobustawy Serbskeho wosadneho zwjazka po njedawnej zhromadźiznje w Budyšinje. Stejo wotlěwa: Mato Krygar a Arnd Zoba z Bukečanskeje wosady, Handrij Sembdner z Drježdžan, Doreen Kopjenc z Łupoje, Kurt Latka z Poršic/Budyšinka, Jan Bart ze Smječkečanskeje wosady, Jurij Pěčka z Poršic, Manfred Resick z Minakale, Korla Tarank z Huski, knjeni Fischer z cyrkwinskeho kasoweho zarjada, Hanaróža Šafratowa z Bukec, dr. Günter Holder z Rakec, Měrana Cušcyna z Pětrškeje wosady w Budyšinje. Sedžo wotlěwa: Handrij Wirth z Njeswaćidla, Serbski superintendent Jan Malink z Michatskeje wosady w Budyšinje, Marlena Wiesnerowa z Barta, Marka Maćijowa z Michatskeje wosady w Budyšinje, Hanka Tarankowa z Budestec, Gabriela Gruhlowa z Pětrškeje wosady w Budyšinje a Tomáš Chěžnik z Hušćanskeje wosady

Foto: M. Wirth

K wotchadej regionalneho biskopa Pietza

W léce 2004 zjednočištej so Ewangelska cyrkej Berlin-Braniborska a Ewangelska cyrkej šleskeje Hornjeje Łužicy. W tehdyšim napjatym položenu přewza Hans-Wilhelm Pietz zastojnstwo Zhorjelskeho regionalneho biskopa. Wěcownje prócowaše so wo dalewjedženje cyrkwinskih tradicijow, wosebje šleskeho herbstwa. Tež za naše serbske zajimy měješe wotewrjenu wutrobu. Za njeho njebě dwěla na tym, zo so služba Serbskeho superintendenta we Wojerowskej a Slepjan-



Dr. Hans-Wilhelm Pietz na serbskim cyrkwinskim dnu 2010 w Budyšinje

Foto: J. Maćij

tež wot ewangelskich Serbow so jeho wotchad powšitkownje wobzaruje. **jm**

skej wosadže dale wjedže. Witachmy jeho na cyrkwinskih dnjach we Wojerecach 2007 a w Budyšinje 2010, hdžež porěča hnujace słowa při přepodaću nowych Spěwarskich.

Dr. Pietz skutkowaše jako zastupjer cyrkwinkeje wysnosće w Serbskej při radže cyrkwy EKBO sobu, hdžež w pozadku tež na dobro Delnich Serbow wjele zryadowa. W šleskej Hornjeje Łužicy, ale

Generalny superintendent Herche zapokazany

W cyrkwi Berlin-Braniborska-šleska Hornja Łužica zjednočištej so k 1. januarej 2011 generalnej superintendenturje Choćebuz a Zhorjelc. Dotalna generalna superintendentka Heilgard Asmus w Choćebuzu a regionalny biskop Hans-Wilhelm Pietz w Zhorjelu zhubištaj z tym swoje zastojnstwo. Nowa generalna superintendentura, kotraž wopřijima kraj zapadnje Nysy a Wódry, ma swoje sydło w Zhorjelu. Jako generalny superintendent wuzwoli so Martin Herche. Wón běše dotal na přirunajomnym městnje jako promšt w Halle zasadzeny.



Martin Herche Foto: EKM

Sobotu, 22. januara, swjećachu so w Zhorjelu swjedzenske kemše k rozzhowanju dotalneho regionalneho biskopa Pietza a k zapokazanju generalneho superintendenta Herche. Božu službu, kotraž wotmě so w Křižnej cyrkwi, nawjedowaše

biskop Dröge z Berlina. Scenje čitaštaj Ana Kosacoj z Choćebuz a Manfred Hermaš z Rowneho w delnjona w hornoserbskej řeči. Serbski superintendent wudžělowaše sobu Bože wotkazanje.

Dotalny regionalny biskop Pietz, kotraž měješe stajnje wotewrjenu wutrobu za serbske naležnosće, přewozmje nadawk zamołwiteho za spiritalitu při klóštrje Lehnin, tola wobchowa swoje bydlenje w Zhorjelu. Martin Herche narodži so 1953 we Wriezenje. Wón wotroč w Nosyđojcach pola Baršca, hdžež skutkowaše jeho nan jako farar. W swojim nowym zastojnstwje je tež sobustaw Serbskeje při rady cyrkwy EKBO, kotraž ma poradžowace funkcie w serbskich naležnosćach. Přejemy jemu Bože žohnowanje za jeho zamołwitu službu mjez Frankobrodem a Zhorjelcom. **jm**

Delnjoserbske cyrkwinske stawizny

W ABC w Choćebuzu (Arbeitsstelle für sorbische [wendische] Bildungsentwicklung Cottbus / Žělanišćo za serbske kubłańske wuwijanje Chóšebuz) je kónc lěta 2010 wušoł kubłański material wo delnjoserbskich cyrkwinskih stawiznach. Material je wotmysleny za wučerjow, kiž podawaja w sekundarnym schodženku serbske stawizny. 23stronski zešiwk z titulom „Serbske cerkwine stawizny 1. žěl“ je zestajiła Antje Kellowa. Stawiznar dr. Pěš Šurman pisa w krótkich kapitlach wo christianizaciji Serbow, wo reformaciji we Łužicy a wo cyrkwinskih

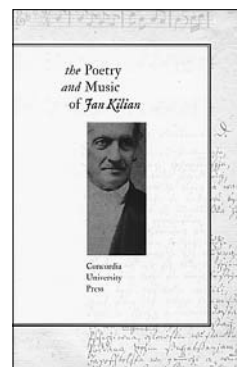


wobstojnosćach w Serbach. Muzejownik a člon skupiny „Serbska namša“ Werner Měškank spomina w interviewomaj na zaslužneho Korjeńskeho fararja Jana Bogumiła Fabriciusa a na wobnowjenje serbskich kemšow w Delnjeje Łužicy před wjac hač 20 lětami. Za sceniske hraće je přidaty přinošk wo Mikławšu Jakubicy a jeho prócowanjach wo wudaće serbskeho Noweho zakonja w léce 1548 z pjera Trudle Malinkoweje. Knižka je z tójšto fotami a někotrymi biografijemi wuznamnych wosobow wuhotowana. **T.M.**

Modlitwa za Henčlec w Lipsku

Na tradicionalnej měrowej modlitwje, kotraž so kóždy pónđzelu w Mikławšowej cyrkwi w Lipsku wotměwa, modlachu so 17. januara wosebje za swójbu Henčlec z Mješic, kotraž je hižo dlěje hač połdra lěta w Jemenje zawlečena. Próstwty na kemšach přednjeseštaj staršej Gottfried a Ruth Henčlec z Łuska. Swak zawlečenych, z Konjec w Poršiskej wosadže pochadźacy Reinhard Pötschke, kotryž skutkuje jako nawoda swobodneje wosady w Radebeulu, předstaji tuchwilnu situaciju. W meji 2010 běštej so holčce Anna a Lydia do Łužicy wróciłoj, hdžež wotročujetej nětko pola přiwuznych w Hrubjelčicach. Wo wosadže jeju staršeju a bratřika Simona pak nadal ničo znate njeje. Z apelom w arabeskej telewiziji chce so swójba w blišim času na zjawnosć w Jemenje wobroćić. Nadžijeja so z tym na nowe informacije wo dóńće swójbnych. **T.M.**

Kěrlušě Jana Kiliana jendželsce



„The Poetry and Music of Jan Kilian“ – pod tutym titulom je loni kónc lěta w USA wušta zběrka 25 duchownych spěwow a kěrlušow znateho serbskeho fararja, přeloženych do jendželskeje řeče. Kniha wopřijima

23 twórbow Kiliana, kotraž namakaja so w rjedže „Serbska poezija 43 – Jan Kilian“ z lěta 1999, kaž tež dalšej kěrlušej z nowych serbskich Spěwarskich. Wjacorym spěwam su noty a štyrihlósne sadžby přidate, tak zo hodži so kniha tež za chórowe spěwanje wužiwać. Wudawačeljo mysla při tym wosebje na cyrkwinske chóry w texaskim Serbinje a w dalšich ameriskich wosadach, kotrymž přislušeja potomnicy serbskich wupućowarjow. Zawod do knihi podatej předstowje Trudle Malinkoweje ze Serbskeje poezije 1999 a ameriskeho wudawačela dr. Davida Zersena. Na přeložkach sobu džělať je w Americe bydłacy Serb Milan Pohonč. Derje wuhotowana a z někotrymi historiskimi fotami wobohaćena edicija je přinošk k lětušim 200. narodninam Jana Kiliana.

Kniha je wušta w nakładnistwje Concordia University Press w texaskej stolicy Austinje, ma wobjim 64 stron a krutu wjazbu ze škitnej wobalku. Zajimcy móžeja sej ju w Smolerjec kniharni w Budyšinje za 14 eurow kupić. **T.M.**

Powěšće

Wjelečin. W lońšim decembru je sej Wjelečanska wosada w Lauchhammerje za swój Boží dom dwaj nowej zwonaj z bronzy leć dała. Z nimaj matej so wulki a srjedźny zwón narunać, kotrež buštej w čežkim powójnskim času 1947 ze železa latej a kotrež stej nětko přetrjebanej. Wulki železny zwón z lěta 1947 ma nimo němskeho tež serbski napis, bibliske hrono z hodowneho poselstwa „Češć budź Bohu we wysokosci a měr na zemi“. Na nowymaj mjezdžanymaj zwonomaj pak hižo ničo serbskeho napisane njebudže. Nowej zwonaj chcedža njezdželu Palmarum do wosady witać. Hromadže ze zdžeržanym małym mjezdžanym zwonom z lěta 1922 změje Wjelečanska cyrkej potom zaso dospołne mjezdžane zwonjenje.

Drježdžany. Nowina sakskeje krajnje cyrkwy „Der Sonntag“ wozjewi w swojim lěušim přemim wudaću 2. januara 2011 přinošk wo swójbje Krygarjec z Wuježka pod Čornobohom. Pod napisom „Vaterunser auf Sorbisch“ rozprawja žurnalist Andreas Kirschke z Łaza wo tym, kak so w swójbje z třomi džěćimi serbskosć a wěra hajitej a kak swójbni w tutym zmysle tež do zjawnosće skutkuja. Přinoškej přidate je foto Krygarjec swójby ze staršimaj Matom a Janinu a džěćimi Stanijom, Katku a Terezu.

Wojerecy. Na dnju wotewrjenych duri w křescanskim gymnaziju Johanneumje witachu 8. januara šulerki w serbskej Wojerowskej a katolskej drasće wopytowarjow z chlěbom a selu. Serbske wučerki skedźbnichu na to, zo je čežko šulerjow za serbsku řeč zajimować. Tuchwilu wuknje na Johanneumje pjeć šulerjow 5. a 6. lětnika jako skupina serbsce po koncepcie 2plus, w 7. lětniku je jich šěš šulerjow. Johanneum je w lěće 1992 jako přeni gymnazij we Wojerecach serbsčinu poskićil. Tehdy wuknješe tam nimale polsta šulerjow serbsce, w běhu lět pak so ličba pomjeńšowaše.

Bukecy. Bukečanska bjesada je so na swojim zeńdženju 21. januara zaběrała z nowej knihu wo Kubšičanskej gmejnje a z položenjom serb-

stwa w jednotliwych wsach tuteje gmejny po Druhej swětowej wójnje. Wo něhdyšim wosadnym fararju Kubicy su so powědali anekdoty. Terminje wotpowědujo je so řečało tež wo ptačim kwasu.

Budestecy. Na tudyšej farskej ležownosci wobnowjeja hižo dlěši čas wosadny dom. Po wobšěrny m wotpowědujo je so řečało tež wo ptačim kwasu. Při znowawotewrjenju, tak připowědži njedawno wosadny farar Christoph Kästner, chcedža jemu spožčić mjeno Dom Jana Michała Budarja. Budar (1713–1789) bě ryčerkubler a prawiznik w susodnej Hornjej Hórce a je swoje cyłe zamóženje wotkazał serbskej chudžinje. Serbja Budestečanskeje wosady tutón wotpohlad jara witaja.



Serbske konfirmaciske wopismo z lěta 1910, kotrež je tehdyši wosadny farar Bogumil Šwjela wustajil, je tuchwilu w małej wustajeńcy we Wochozach widjeć. Zaramikowany wobraz je so w priwatnym wobsydystwje wuchował.

Foto: A. Kurtas

Dary

W decembru je so darilo za Serbske ewangeliske towarstwo 100 eurow a za Pomhaj Bóh 184 eurow, 50 eurow, dwójce 25 eurow, 20 eurow a 17 eurow. Bóh žohnuj dary a darićelow.

Spominamy

Před 150 lětami, 5. februara 1861, narodži so **Bjarnat Krawc** na šuli w Jitru jako syn tamnišeho wučerja. 1867 přečahny swójba do Stróže pola Hućiny, hdžež běchu nana za wučerja powořali. W tutej wotležanej wsy na kromje serbskeje hole hólć wotrosće a do šule chodžeše. Runja nanaj poda so na wučerstwo a wopyta Krajnostawski wučerski seminar w Budyšinje. Po třoch lětach wučerjenja w Rakecach skutkowaše štyri lětdžesatki jako wučer za hudźbu w Drježdžanach, doniž so 1924 na wuměnk njepoda. Bjarnat Krawc sluša k wusahowacym wosobinam serbskich hudźbnych stawiznow. Zastužbnje skutkowaše jako komponist, dirigent a hudźbny wědomostnik. Jeho šěroke

kompozitoriske skutkowanje woprija wobdžětanja ludowych spěwow, patriotiske chórowe a wumělske solistiske spěwy runje tak kaž kantaty, mše a oratorije kaž tež komornu hudźbu a orchestrowe twórbu. W 1920tych lětach založi Zwjazk serbskich spěwnych towarstwow a redigowaše přeni serbski hudźbny časopis. Tehdy wjedžeše serbske towarstwa a chóry k čitemu hudźbnemu skutkowanju a poda so ze serbskimi spěwarjami na wustupy tež do Čěskeje. Na jeho nastork postaji so 1929 pomnik za Korlu Awgusta Kocora w Zahorju. W młodej Drježdžanskej Serbowce Měrance Lešawic, pozdžišo wudatej Wirthowej w Cokowje, namaka sej horliwu sobudželaćerku w hudźbnowumělskim džěle. Po zničanju Drježdžan 1945 přesydlili so do čěskeho Varnsdorfa, hdžež 1948 zemřě. Při jeho ródny domje w Jitru připrawachu 1951 wopomniensku taflu, kotruž 2009 znowa poswjećichu. W Budyšinje a Varnsdorfje stej hasy po nim pomjenowane a w Rakecach nosy zakładna šula jeho mjeno. T.M.

Přeprošujemy

- 06.02. 5. njedžela po Třoch kralach**
10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěć (sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
- 15.02. wutora**
09.30 kubłanski dzeń w Budyšinje na Michałskej farje
- 20.02. Septuagesimae**
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)
- W měrcu wysyła so ewangeliske „Słowo k dnjej“ w serbskim rozhłosu.*
- 06.03. Estomihi**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje w Michałskej z kemšemi za džěć (sup. Malink)
12.00 nutrnosť w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangeliske towarstwo z.t., Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čisće: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625
Abonement a dary: Serbske ewangeliske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT

Pomhaj Bóh wuchadza mjesačnje. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud, kotraž dōstawa lětnje přiřažki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.